

tals udtrykte og bestemte Villie. Naar der er et bevidst Flertal, skal man tidlig eller sent blive nødt til at høre sig for det; ellers var den fri Forfatning jo slet ikke Andet end en Forsettelse af Absolutismen, kun med den Forandring, at der var nogle Faa flere, nogle høje Embedsmænd, nogle „Rige og Dannede og Begavede“, der vare komne til at regjere i Stedet for den eneældige Konge. Saa siger jeg: Hellere den eneældige Konge end at regjeres af 20 Grever og Amtmænd og Herredsfogeder og større Landeieendomsbesiddere, thi det er et Regiment, som er endnu værre og endnu farligere for et Folkelivs Udviikling end Ouevoldsmagten. Eneevoldsmagten er der ganske anderledes Mening i, nemlig Opdragelsesmeningen, men den Opdragelse vi skulde have af de Herrer med Forrettigheder Begunstigede, den skjøtter jeg ikke om. Veien er farlig, hedder det, at betragde „foreløbige Finanslovs“ osv. Det har jo den ærede Vidfører, der i Dag indledede Forhandlingen, sagt — og det behøver ikke nogen længere Udviikling, thi det vide vi Alle — at i Grundloven staar, at foreløbige Love kun kunne udstedes, naar de ere i Overensstemmelse med Grundloven, men en foreløbig Finanslovs vilde jo være imod Grundloven. Det kunne de Herrer, hvis De ikke alt have læst det, læse i — jeg haaber den Autoritet, har nogen Betydning, for Dem — Professor Holst's Statsret (Det avius Hansen: En Professor!). Det ærede Medlem for Odense synes at blive forbausset over, at jeg citerer en Professor; jeg gjør det ikke, fordi det for mig derved har nogen større Autoritet, men fordi jeg antager, at det kan have det for visse Folk. Det er min fulde Overtydning, at der ikke kan være Tale om her i vort Fædreland, at Nogen vilde begaa Grundlovsbrud; det vilde de nok befinde sig paa, inden de gjøre det, de ville erindre i Dag, Dig, imorgen mig! Begyndes der i Dag, paa Grundlovsbrud fra oven af, kan det imorgen blive fra neden af; jeg er overtydet om, at den Vej vil her i vort Fædreland ingen af dem, som der kan være Tale om at se i Spidsen for Regjeringen, slaa ind paa. Endelig sige Somme: Ja, det kan maasse være sandt, men vi frygte en hidsig Valgkamp, og vi synes ikke om at kaste Landet ud i en saadan Bevægelse. Ja, den Lante kan jeg forstaa, naar man ikke har set, hvorom Kampen dreier sig, naar man ikke har set, at det er folkelig Selvstyrelse, der gaar som den røde Draad gennem alle vore Bestræbelser og ogsaa var det, der skabte Flertallet den 20 September. Jeg kan meget vel forstaa, at de Mænd, som ikke have set det, ville ikke for Noget, de ikke have lært at vurdere, kaste Landet ind i en hidsig Valgkamp; den kostelige Perle kober man først, naar man har set, at den er en kostelig Perle, først da vil man vove Noget for at vinde den. Jeg kan selvfølgelig ikke forlange, at de Mænd, der sige: Parlarismens Tid kommer nok, men den er ikke

endnu; vent blot! — skulle være med til at kaste Landet ud i en hidsig Valgkamp for Noget, de ikke elske, thi jeg tror, at de hverken have begrebet eller villet eller elsket den Lante. Endelig siger man — og det har det ærede Medlem bagved (Schjørring) slaaet paa i Dag: Kan Venstre danne en Regjering, kan noget andet Parti end det, der nu er ved Roret, danne en Regjering? Sa, ganske vist, den høitagede Konseilspræsident og den høitagede Udenrigsminister ere vistnok meget talentfulde og veltalende og tankerige Mænd, men hvor talentfulde og tankerige og taledygtige de end maatte være, saa tør jeg dog ikke sige, at der ikke i andre Partier kan findes ligesaa talentfulde, ligesaa taledygtige, ligesaa begavede, ligesaa fædrelandsfjndede Mænd, og det tør vistnok Ingen (Udbrudse). ja, man siger bagved: „Kultusministeren“; ham skal jeg snart komme til

Formanden: Det ærede Medlem vil vistnok huske at iagttage, at Forhandlingen ikke bliver saa personlig, at den ikke passer paa dette Sted.

Th. Nielsen: Jeg skal ogsaa kun holde mig til Regjeringens Gjerninger. Jeg har da forøvrigt overfor den høitæredede Justitsminister saavel som overfor den høitæredede Kultusminister og den høitæredede Finansminister under Adresseforhandlingen haat Leilighed til at sige min Mening, og det er den, at deres Fortids Gjerninger, den sørgelige Fred, skulde ikke bringe dem til at slaa altfor stærkt paa de Strænge, at, kun naar de regjere, kunne vi have Fred overfor Udlandet. Mykken i 1864 i Forening med den sørgelige Forfatningskamp, der ganske vist ikke uden disse Ministres Skyld fremkom efter Freden, har gjort et saa dybt og uudsletteligt Indtryk paa Folket, at jeg kan forstaa de Herrer om, at der er i Folket — det har jeg mærket altfor ofte — en Harme over, at disse Mænd indtage den Plads, som de indtage. Jeg tror ikke, at der kan blive nogen heldig Samvirket, saa længe de Mænd, der tilbels have været med til at fremkalde alle disse Ting, der ske — jeg siger ikke dermed, at de ere alene Skyld deri, men i deres Tid kom alt dette til Udviikling, og de bære i alt Fald væsentlig Ansvar for den sørgelige Forfatningskamp — jeg tror ikke, at der kan komme nogen heldig Samvirket frem, saalænge disse Mænd ere ved Roret. Hvad den ærede Udenrigsministers Fortid angaar, er den ganske vist ikke saa mørk, men ogsaa han har mere eller mindre svigtet sin Fortid, ogsaa han er ikke bleven den almindelige Valgrets Princip tro, som han tidligere som Folkethingsmand har udtalt sig for. Hvad den ærede Krigsminister angaar, saa er hans Fortid jo meget kort; men det er min Overbevisning, at de Mænd, som nu sidde ved Roret, ville have saa